

HENSTILLINGER

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS HENSTILLING

af 10. april 2008

om forvaltning af intellektuel ejendom ved videnovertførsel og om en kodeks for universiteter og andre offentlige forskningsinstitutioner

(meddelt under nummer K(2008) 1329)

(EØS-relevant tekst)

(2008/416/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER,

hertil knyttede iværksætterfærdigheder i offentlige forskningsinstitutioner samt bedre kommunikation og interaktion mellem den offentlige og private sektor.

som henviser til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 165, og

som tager følgende i betragtning:

(1) Da stats- og regeringscheferne satte nyt skub i Lissabonstrategien i 2005, understregede de den nøglebetydning, som bedre forbindelser mellem offentlige forskningsinstitutioner, herunder universiteter, og industrien kan spille for at fremme formidlingen og anvendelsen af ideer i et dynamisk videnssamfund og for at øge konkurrenceevnen og velfærdet.

(2) Der bør gøres en indsats for at fremme omsætningen af viden til samfundsmæssige og økonomiske fordele. Offentlige forskningsinstitutioner bør derfor videreformidle og mere effektivt udnytte offentligt finansierede forskningsresultater med henblik på at omsætte dem til nye produkter og tjenester. Dette kan navnlig ske gennem et samarbejde mellem den akademiske verden og industrien i form af forskningssamarbejde og kontraktforskning, som gennemføres eller finansieres sammen med den private sektor, og gennem licensudstedelse og oprettelse af spin-off-virksomheder.

(3) Hvis offentligt finansierede forskningsresultater skal udnyttes effektivt, kræver det hensigtsmæssig forvaltning af intellektuel ejendom (dvs. viden i bredeste forstand som f.eks. opfindelser, software, databaser og mikroorganismer, uanset om disse er juridisk beskyttede af f.eks. patenter) og udvikling af en igangsætterkultur og de

(4) Offentlige forskningsinstitutioners aktive engagement i forvaltningen af intellektuel ejendom og videnovertførsel er nødvendig for at kunne skabe samfundsmæssige og økonomiske fordele og for at kunne tiltrække studerende, videnskabsmænd og yderligere forskningsmidler.

(5) Medlemsstaterne har i de seneste år taget initiativ til at fremme overførsel af viden på nationalt plan, men betydelige forskelle mellem nationale lovregler, politikker og praksis samt varierende normer for offentlige forskningsinstitutioners forvaltning af intellektuel ejendom hindrer eller hæmmer tværnational videnovertførsel inden for Europa og gennemførelsen af det europæiske forskningsrum.

(6) Som opfølgning på Kommissionens meddelelse⁽¹⁾ og retningslinjer om tilgange til en fælles europæisk ramme for videnformidling opfordrede Rådet i juni 2007 derfor Kommissionen til at opstille retningslinjer for offentlige forskningsinstitutioners forvaltning af intellektuel ejendom i form af en henstilling til medlemsstaterne.

(7) Formålet med denne henstilling er at vejlede medlemsstaterne og regionerne med hensyn til opstilling eller ajourføring af nationale retningslinjer og rammer og opstille en kodeks for offentlige forskningsinstitutioner med henblik på at forbedre deres forvaltning af intellektuel ejendom og videnovertførsel.

⁽¹⁾ KOM(2007) 182 endelig.

- (8) Samarbejde inden for forskning og udvikling samt videnoverførsel mellem Fællesskabet og tredjelande bør være baseret på klare og ensartede anbefalinger og praksis, der sikrer retfærdig og lige adgang til intellektuel ejendom, som er skabt gennem internationalt forskningssamarbejde, til gavn for alle involverede parter. Den i bilaget opstillede kodeks bør anvendes som reference i denne forbindelse.
- (9) Der er blevet identificeret eksempler på »bedste praksis«, som medlemsstaterne med fordel kan anvende for at gennemføre denne henstilling. De enkelte medlemsstater kan selv vælge, hvilke procedurer og hvilken praksis der er bedst egnet til at sikre, at principperne i denne henstilling efterleves under hensyn til, hvad der vil være mest effektivt ud fra de særlige forhold, der gør sig gældende i den enkelte medlemsstat, idet procedurer og praksis, der er effektive i én medlemsstat, ikke nødvendigvis er lige så effektive i en anden. Eksisterende retningslinjer på EU- og OECD-niveau bør også tages i betragtning.
- (10) Kommissionen og medlemsstaterne bør overvåge gennemførelsen af den henstilling og dens virkning og fremme udveksling af bedste praksis vedrørende videnoverførsel,
- 5) at de samarbejder og tager skridt til at skabe større ensartethed mellem deres respektive bestemmelser vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder på en sådan måde, at tværnationalt samarbejde og videnoverførsel inden for forskning og udvikling fremmes
- 6) at de anvender principperne i denne henstilling som grundlag for at indføre og tilpasse nationale retningslinjer og lovgivning vedrørende offentlige forskningsinstitutters forvaltning af intellektuel ejendom og videnoverførsel, for at indgå aftaler om forskningssamarbejde med tredjelande med henblik på andre foranstaltninger, der skal fremme videnoverførsel, eller i forbindelse med nye politikker eller finansieringsordninger på området og under iagttagelse af reglerne om statsstøtte
- 7) at de tager skridt til at sikre den bredest mulige gennemførelse af kodeksen, enten direkte eller gennem de regler, der fastlægges af nationale og regionale finansieringsorganer
- 8) at de sikrer en rimelig og retfærdig behandling af deltagere fra medlemsstaterne og fra tredjelande i internationale forskningsprojekter vedrørende ejerskab og adgang til intellektuel ejendom til gensidig gavn for alle involverede parter

HENSTILLER TIL MEDLEMSSTATERNE:

- 1) at de sikrer, at alle offentlige forskningsinstitutter definerer videnoverførsel som et strategisk mål
- 2) at de opfordrer offentlige forskningsinstitutter til at opstille politikker og procedurer for forvaltning af intellektuel ejendom i overensstemmelse med den kodeks, som er opstillet i bilag I
- 3) at de støtter udviklingen af offentlige forskningsinstitutters kapacitet og kompetence inden for videnoverførsel samt foranstaltninger, der kan øge studerendes opmærksomhed og kompetence med hensyn til intellektuel ejendom, videnoverførsel og iværksætterfærdigheder inden for især viden- skab og teknologi
- 4) at de fremmer en bred formidling af viden skabt med offentlige midler ved at fremme åben adgang til forsknings- resultater og samtidig sikre den nødvendige beskyttelse af de hermed forbundne intellektuelle ejendomsrettigheder
- 9) at de udpeger et nationalt kontaktpunkt til samordning af foranstaltninger vedrørende videnoverførsel mellem offentlige forskningsinstitutter og den private sektor og håndtering af tværnationale spørgsmål i samarbejde med tilsvarende kontaktpunkter i andre medlemsstater
- 10) at de anvender den bedste praksis, som er opstillet i bilag II, under hensyntagen til den nationale kontekst
- 11) at de senest 15. juli 2010 og herefter hvert andet år informerer Kommissionen om foranstaltninger, som er truffet på grundlag af denne henstilling, og om deres virkning.

Udfærdiget i Bruxelles, den 10. april 2008.

På Kommissionens vegne
Janez POTOČNIK
Medlem af Kommissionen

BILAG I

Kodeks for universiteter og andre offentlige forskningsinstitutioner om forvaltning af intellektuel ejendom ved videnoverførsel

Denne kodeks består af tre sæt principper.

Princippet for en intern politik for intellektuel ejendom består af et grundlæggende sæt principper, som offentlige forskningsinstitutioner bør gennemføre for effektivt at forvalte intellektuel ejendom, som de har skabt — enten selv eller i et samarbejde — i forbindelse med deres forsknings- og udviklingsaktiviteter.

Princippet for en politik for videnoverførsel supplerer principperne ovenfor ved at fokusere mere specifikt på aktiv formidling og udnyttelse af intellektuel ejendom, uanset om denne er beskyttet.

Princippet for forskningssamarbejde og kontraktforskning berører alle former for forskning, som udføres eller finansieres af et offentligt forskningsinstitut og af den private sektor, herunder især forskningssamarbejde (hvor alle parter udfører F&U) og kontraktforskning (hvor en privat virksomhed giver F&U i entreprise til et offentligt forskningsinstitut).

Principper for en intern politik for intellektuel ejendom

1. Udvikling af en politik for intellektuel ejendom som del af en langsigtet strategi og mission for det offentlige forskningsinstitut og offentliggørelse heraf internt og eksternt samt etablering af et enkelt kontaktpunkt.
2. Denne bør omfatte klare regler for personale og studerende om især offentliggørelse af nye ideer med potentiel kommerciel værdi, ejerskabet af forskningsresultater, registre, håndtering af interessekonflikter og interaktion med tredjeparter.
3. Fremme af identifikation, udnyttelse og eventuelt beskyttelse af intellektuel ejendom i overensstemmelse med det offentlige forskningsinstituts strategi og mission og med henblik på at maksimere de samfundsmæssige og økonomiske fordele. Med henblik herpå kan der vælges forskellige strategier — eventuelt differentieret inden for de forskellige videnskabelige/tekniske områder — f.eks. med en »offentligt domæne«-tilgang eller en »åben innovation«-tilgang.
4. Tilvejebringelse af passende incitamenter for at sikre, at relevant personale spiller en aktiv rolle ved gennemførelsen af politikken for intellektuel ejendom. Sådanne incitamenter bør ikke kun være af finansiel karakter, men bør også fremme karriereudvikling ved at inddrage aspekter vedrørende intellektuel ejendom og videnoverførsel i personalevurderinger i tilslutning til akademiske kriterier.
5. Eventuel etablering af sammenhængende porteføljer af intellektuel ejendom i offentlige forskningsinstitutioner — f.eks. inden for specifikke teknologiske områder — og eventuel oprettelse af puljer af patenter/intellektuel ejendom, herunder også andre forskningsinstitutters intellektuelle ejendom. Dette vil kunne lette udnyttelsen, idet den kritiske masse nås, og transportomkostningerne for tredjeparter mindskes.
6. Tilvejebringelse af større opmærksomhed og basiskompetencer vedrørende intellektuel ejendom gennem uddannelse af studerende og forskningspersonale og sikring af, at personale med ansvar for forvaltning af intellektuel ejendom og videnoverførsel besidder de nødvendige færdigheder og uddannelse.
7. Udvikling og offentliggørelse af en publikations-/formidlingspolitik, der fremmer bred formidling af forsknings- og udviklingsresultater (gennem fri publikation), idet eventuelle forsinkelser accepteres, når der er tale om beskyttelse af intellektuel ejendom, om end dette kun bør forekomme i sjældne tilfælde.

Principper for en politik for vidensformidling

8. For at fremme anvendelsen af offentligt finansierede forskningsresultater og maksimere deres sociale og økonomiske virkninger bør man inddrage alle potentielle udnyttelsesmekanismer (som f.eks. licensudstedelse og oprettelse af spin-off-virksomheder) og alle potentielle parter (som f.eks. spin-off-virksomheder eller eksisterende virksomheder, andre offentlige forskningsinstitutioner, investorer eller innovationsstøttjenester eller — konsulenter) og vælge de bedst egnede.
9. Selv om en aktiv politik for intellektuel ejendom og videnoverførsel vil kunne tilføre det offentlige forskningsinstitut ekstraindtægter, bør dette ikke være hovedsigtet.

10. Det bør sikres, at det offentlige forskningsinstitut har adgang til eller råder over professionel rådgivning vedrørende videnoverførsel, herunder juridisk, finansiel og kommerciel rådgivning og rådgivning vedrørende beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder samt personale med teknisk baggrund.
11. Udvikling og offentliggørelse af en politik for licensudstedelse for at harmonisere praksis inden for det offentlige forskningsinstitut og sikre retfærdig behandling i alle tilfælde. Især bør overførsel af rettigheder til intellektuel ejendom, som ejes af det offentlige forskningsinstitut, og udstedelsen af eksklusivlicenser ⁽¹⁾ nøje vurderes, navnlig når der er tale om ikke-europæiske tredjeparter. Licenser med henblik på kommerciel udnyttelse bør involvere passende kompensation af finansiel eller anden art.
12. Udvikling og offentliggørelse af en politik for oprettelse af spin-off-virksomheder, der giver mulighed for og fremmer interessen hos personale i det offentlige forskningsinstitut i at oprette spin-off-virksomheder, og som fastlægger langtidsrelationerne mellem spin-off-virksomhederne og det offentlige forskningsinstitut.
13. Opstilling af klare principper for deling af det finansielle udbytte i forbindelse med indtægter fra videnoverførsel mellem det offentlige forskningsinstitut, forskningsafdelinger og opfindere.
14. Overvågning af aktiviteter i forbindelse med beskyttelse af intellektuel ejendom og videnoverførsel og beslægtede aktiviteter og regelmæssig offentliggørelse af disse aktiviteter. Det offentlige forskningsinstituts forskningsresultater, beslægtet ekspertise og intellektuelle ejendomsrettigheder bør gøres mere synlige for den private sektor for at fremme udnyttelsen.

Principper vedrørende forskningssamarbejde og kontraktforskning ⁽²⁾

15. Reglerne for forskningssamarbejde og kontraktforskning bør være kompatible med hver parts mission. De bør tage hensyn til omfanget af privat finansiering og være i overensstemmelse med målsætningerne for forskningsaktiviteterne, især med henblik på at maksimere forskningens sociale og økonomiske virkninger, støtte det offentlige forskningsinstituts mål om at tiltrække privat finansiering, fastholde rammer omkring intellektuel ejendom, som tillader yderligere videnskabelig forskning og kontraktforskning, uden at formidlingen af F&U-resultater hæmmes.
16. Spørgsmål vedrørende intellektuel ejendom bør afklares på ledelsesniveau og så tidligt som muligt i forskningsprojektet, helst inden det påbegyndes. Spørgsmål om intellektuel ejendom vedrører tildelingen af rettigheder til intellektuel ejendom, som skabes i forbindelse med projektet (ny viden), identificering af den intellektuelle ejendom, som var ejet af parterne, før projektet blev påbegyndt (eksisterende viden), og som er nødvendig for projektets gennemførelse eller udnyttelsen, adgangsretten ⁽³⁾ til ny og eksisterende viden med henblik herpå samt deling af indtægter.
17. I et forskningssamarbejde bør ejerskabet af ny viden forblive hos den part, som har skabt den, men den kan overgives til de forskellige parter på grundlag af forudgående kontrakter, som på rimelig vis afspejler parternes respektive interesser, opgaver samt finansielle og andre bidrag til projektet. I tilfælde af kontraktforskning ejes den nye viden, som er skabt af det offentlige forskningsinstitut, af parten i den private sektor. Ejerskabet af eksisterende viden berøres ikke af projektet.
18. Spørgsmålet om adgangsretten ⁽³⁾ bør afklares af parterne så tidligt som muligt i forskningsprojektet, helst inden det påbegyndes. Når det er nødvendigt for at kunne gennemføre et forskningsprojekt eller for at kunne udnytte en parts nye viden, bør der gives adgang til andre parters nye og eksisterende viden på vilkår, som på rimelig vis afspejler parternes respektive interesser, opgaver samt finansielle og andre bidrag til projektet.

⁽¹⁾ Med hensyn til F&U-resultater, der kan anvendes inden for flere forskellige felter, bør man undgå eksklusivlicenser uden begrænsninger til et specifikt felt. Desuden bør det offentlige forskningsinstitut som hovedregel forbeholde sig tilstrækkelige rettigheder for at kunne fremme formidlingen og videreføre forskningen.

⁽²⁾ Når et offentligt forskningsinstitut indgår i et forskningssamarbejde eller i kontraktforskning med en partner i erhvervslivet, vil Kommissionen automatisk (dvs. uden krav om indberetning) antage, at der ikke er ydet statsstøtte til den pågældende partner via forskningsinstituttet, hvis betingelserne i Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til forskning og innovation (FTI) er opfyldt (EUT C 323 af 30.12.2006, s. 1), især punkt 3.2.1 og 3.2.2.

⁽³⁾ Adgangsret refererer til rettigheder, som parterne har givet hinanden, i modsætning til licenser udstedt til tredjeparter. De bør fastsætte, hvilke parter der kan anvende hvilken ny/eksisterende viden til forsknings- og/eller udnyttelse og på hvilke betingelser.

BILAG II

Praksis hos universiteter og andre offentlige forskningsinstitutioner, som kan sikre bedre forvaltning af intellektuel ejendom ved videnformidling*Videnoverførsel som en strategisk mission for offentlige forskningsinstitutioner*

1. Videnoverførsel mellem universiteter og industrien gøres til en permanent politisk og operationel prioritet for alle organer, som finansierer offentlig forskning i en medlemsstat, på national såvel som regionalt plan.
2. Videnoverførsel henhører klart under det ministerium, der har ansvaret for at samordne aktiviteter til fremme af videnoverførsel med andre ministerier.
3. Alle ministerier eller regionale myndigheder, som er involveret i videnoverførsel, udpeger en embedsmand med ansvar for overvågning af virkningen. Disse mødes regelmæssigt for at udveksle information og diskutere forbedringer af videnoverførslen.

Politikker for forvaltning af intellektuel ejendom

4. Hensigtsmæssig forvaltning af intellektuel ejendom skabt med offentlige midler fremmes i overensstemmelse med principper, der tager hensyn til erhvervslivets legitime interesser (krav om midlertidig fortrolighed).
5. Forskningspolitikken skal sikre, at den private sektor er med til at identificere teknologiske behov og fremme private investeringer i forskning og udnyttelsen af offentligt finansierede forskningsresultater.

Videnoverførselskapacitet- og kompetencer

6. Der skal være tilstrækkelige ressourcer og incitamenter for offentlige forskningsinstitutioner og deres personale til, at de vil engagere sig i videnformidling.
7. Der tages skridt til at sikre, at offentlige forskningsinstitutioner råder over og fremmer rekrutteringen af uddannet personale (som f.eks. teknologioverførselseksperter).
8. Der tilvejebringes et sæt standardkontrakter og et beslutningsværktøj, som vil gøre det muligt at vælge den mest egnede kontrakt, afhængig af en række parametre.
9. Før der etableres nye mekanismer til fremme af videnoverførsel (som f.eks. mobilitets- og finansieringsordninger), høres relevante interesseparter.
10. Offentlige forskningsinstitutioner opfordres til at gå sammen på lokalt eller regionalt plan, når de ikke har den kritiske masse af forskningsudgifter til at råde over egne videnoverførselskontorer eller ansvarlige for intellektuel ejendom.
11. Der iværksættes programmer til støtte for oprettelsen af spin-off-virksomheder, som skal omfatte uddannelse i iværksætterfærdigheder og fokusere på høj interaktion mellem offentlige forskningsinstitutioner og lokale iværksætter-væksthuse, finansieringskilder, erhvervskonsulenttjenester osv.
12. Der tilvejebringes statslige midler til støtte for videnoverførsel og etablering af kontakter i offentlige forskningsinstitutioner, herunder ved anvendelse af rekrutteringsformidlere.

Tværnationalt samarbejde

13. For at fremme tværnational videnoverførsel og fremme samarbejde med parter fra andre lande fastlægges klare regler for identificering af ejere af intellektuel ejendom, der er skabt på grundlag af offentligt finansieret forskning, og disse informationer skal sammen med oplysninger om finansieringsvilkår, der kan påvirke videnoverførslen, være frit tilgængelige. I de fleste EU-medlemsstater er det som hovedregel institutionerne — og ikke forskerne — der står som ejere af intellektuel ejendom.
14. Når der undertegnes internationale aftaler om forskningssamarbejde, giver vilkårene for projekter, som finansieres af hvert af landene, alle parter samme rettigheder, især med hensyn til adgangen til intellektuel ejendom og begrænsninger af brugsretten.

Formidling af viden

15. Organer, der finansierer offentlig forskning, sikrer, at videnskabelige publikationer, der udarbejdes på grundlag af den offentligt finansierede forskning, og som er godkendt af alle parter, bliver frit tilgængelige.
16. Fri adgang til forskningsdata fremmes i overensstemmelse med OECD's principper og retningslinjer for adgang til forskningsdata hidrørende fra offentlig finansiering under hensyntagen til begrænsninger vedrørende kommerciel udnyttelse.
17. For at sikre fri adgang etableres der med offentlig finansiering faciliteter til arkivering af forskningsresultaterne (f.eks. i internetbaserede databaser).

Overvågning

18. Der etableres mekanismer til overvågning af udviklingen i offentlige forskningsinstitutters videnoverførsel, f.eks. via årlige rapporter offentliggjort af de enkelte offentlige forskningsinstitutter. Disse informationer gøres sammen med bedste praksis tilgængelige for andre medlemsstater.
-